

PROGRAM

STRUČNOG UPRAVNOG ISPITA ZA VJEŽBENIKE I ZAPOSLENIKE NA RAZINI BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

1. Ovim programom propisuje se sadržaj, gradivo i pravna vrela za stručni upravni ispit (u daljnjem tekstu: stručni ispit) vježbenika i zaposlenika na razini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH).
2. Po ovom programu stručni ispit polažu vježbenici i zaposlenici iz odredbe točke II. Odluke o uvjetima i načinu polaganja stručnog ispita vježbenika i zaposlenika na razini BiH (u daljnjem tekstu: Odluka o stručnom ispitu).
3. Prilikom ispitivanja kandidata na usmenom dijelu stručnog ispita, ispitivači su dužni voditi računa o tome da kandidatu postavljaju samo pitanja koja su ovim programom utvrđena za višu, odnosno za srednju školsku spremu.

II - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA VJEŽBENIKE, ZAPOSLENIKE I DRUGE OSOBE VIŠE ŠKOLSKE SPREME

4. Program stručnog ispita za vježbenike, zaposlenike i druge osobe više školske spreme, u okviru predmeta iz točke IV. Odluke o stručnom ispitu, sadrži sljedeće gradivo i pravna vrela i to:

1) Osnove ustavnog sustava

a) Gradivo

Ustavni sustav BiH prema Ustavu BiH (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4.), koji obuhvaća:

- ljudska prava i temeljne slobode (ljudska prava, međunarodni standardi, katalog prava, izbjeglice i prognanici),
- mjerodavnost institucija BiH,
- mjerodavnost entiteta,
- dodatne mjerodavnosti BiH,
- Parlamentarna skupština BiH (Dom naroda i Zastupnički dom - izbor, mandat, mjerodavnost),
- Predsjedništvo BiH (izbor, mandat, ovlasti - mjerodavnosti),
- Vijeće ministara BiH (sastav, izbor, ovlasti - mjerodavnosti),
- Ustavni sud BiH (sastav, jurisdikcija - mjerodavnost).

b) Pravna vrela

- Ustav BiH (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4.),
- Sporazum o ljudskim pravima - Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 6.

2) Osnove uprave BiH

a) Gradivo

- (1) Osnove uprave BiH

- poslovi tijela uprave (provedba utvrđene politike i izvršavanje zakona i drugih propisa, obavljanje upravnog nadzora, donošenje provedbenih propisa, predlaganje i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva, odgovaranje na pitanja tijela zakonodavne vlasti),
- povjeravanje javnih ovlasti (kome se povjeravaju, način povjeravanja, upravni nadzor nad radom institucija koje imaju javne ovlasti),
- međusobni odnosi tijela uprave (ovlasti i obveze tijela uprave u međusobnim odnosima, međusobna suradnja tijela uprave na istoj i različitoj razini vlasti),
- odnosi tijela uprave prema ombudsmanima,
- odnos tijela uprave prema strankama (građanima i drugim strankama),
- pravilnik o unutarnjem ustrojstvu tijela uprave (sadržaj i način donošenja),
- rukovoditelj tijela uprave i njegov zamjenik (imenovanje, smjenjivanje i ovlasti),
- rukovodeći državni službenici i državni službenici s posebnim ovlastima (postavljenje, smjenjivanje i ovlasti),
- sredstva za rad tijela uprave (vrste sredstava),
- inspekcijski nadzor (tko obavlja inspekcijski nadzor, pokretanje postupka, ovlasti i obveze inspektora, vrste upravnih mjera).

(2) Tijela uprave i upravne organizacije BiH

- utemeljenje i vrste tijela uprave i upravnih organizacija,
- upravljanje tijelima uprave i upravnim organizacijama (ministar i njegov zamjenik - imenovanje i ovlasti, direktor i zamjenik direktora samostalne upravne organizacije i upravne organizacije u sastavu - imenovanje i ovlasti),
- rukovodeći državni službenici u tijelima uprave i upravnim organizacijama (vrste - postavljenje i ovlasti),
- propisi i drugi akti tijela uprave i upravnih organizacija.

b) Pravna vrela

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02).

3) Upravni postupak i upravni spor

a) Gradivo

(1) Upravni postupak

(a) Opće odredbe

- temeljna načela,
- mjerodavnost,
- stranka i njezino zastupanje (pojam stranke, procesna sposobnost i zakonski zastupnik, vrste zastupnika),
- komuniciranje tijela i stranaka (podnesci, pozivanje i zapisnik),
- dostava (način dostave, posredna i obvezna osobna dostava, posebni slučajevi dostave, dostavnica i pogreške u dostavi),
- rokovi (vrste i računanje rokova),
- troškovi postupka (troškovi tijela i stranaka i oslobađanje od plaćanja troškova).

(b) Prvostupanjski postupak

- pokretanje postupka (pokretanje postupka, odustajanje od zahtjeva),
- postupak do donošenja rješenja (zajedničke odredbe, skraćeni postupak i poseban ispitni postupak),
- dokazivanje (isprave, uvjerenja, svjedoci, izjava stranke, vještaci i uviđaj),
- rješenje (tijelo koji donosi rješenje, oblik i sastavni dijelovi rješenja, rok za izdavanje rješenja, ispravljanje pogrešaka u rješenju),

- zaključak.

(c) Pravni lijekovi

- žalba (pravo žalbe, mjerodavnost tijela za rješavanje po žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostupanjskog tijela po žalbi, rješavanje drugostupanjskog tijela po žalbi, žalba kada prvostupanjsko rješenje nije donijeto, rok za donošenje rješenja po žalbi),
- vrste izvanrednih pravnih lijekova (nazivi i kada se mogu koristiti i tijelo koje rješava po njima).

(d) Izvršenje rješenja

- izvršenja rješenja (kada rješenje-prvostupanjsko i drugostupanjsko postaje izvršno),
- administrativno izvršenje (uvjeti i način izvršenja i zaključak o dozvoli izvršenja).

(2) Upravni spor

- tko može pokrenuti upravni spor,
- rok za pokretanje spora,
- tužba za pokretanje spora,
- upravni akti protiv kojih se može pokrenuti upravni spor,
- upravni akti protiv kojih se ne može pokrenuti upravni spor,
- obveznost presude.

b) Pravna vrela

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02),
- Zakon o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02).

4) Radni odnosi

a) Gradivo

Radni odnosi zaposlenika u tijelima uprave i upravnim organizacijama BiH, koji obuhvaćaju:

- prijam u radni odnos (opći i posebni uvjeti za prijam u radni odnos),
- sadržaj ugovora o radu,
- ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme,
- probni rad,
- odmori i odsustva,
- zaštita zaposlenika,
- plaće i naknade,
- obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje,
- vježbenici,
- volonterski rad,
- izumi i tehnička unapređenja,
- zabrana natjecanja sa poslodavcem,
- stegovna odgovornost,
- prestanak ugovora o radu,
- prava i obveze iz radnog odnosa zaposlenika,
- stavljanje zaposlenika na raspolaganje,
- kolektivni ugovor,
- reprezentativni sindikat,
- nadzor nad primjenom propisa o radu.

b) Pravna vrela

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04).

5) Uredsko poslovanje u tijelima uprave

a) *Gradivo*

(1) Uredsko poslovanje

- pojam, sadržaj i značaj uredskog poslovanja,
- načela uredskog poslovanja,
- značenje pojedinih izraza u uredskom poslovanju (akt, prilog, predmet, dosije, fascikl, arhivska građa, registracijski materijal, pisarnica, arhiva),
- osnovne knjige evidencije u uredskom poslovanju,
- pojam i značaj klasifikacijskih oznaka predmeta i akata,
- primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje (signiranje) pošte, odnosno akata,
- postupak s aktima koji podliježu taksiranju,
- zavođenje akata (način i vrijeme zavođenja, prijamni štambilj),
- evidencija o predmetima i aktima (upisnik prvostupanjskih predmeta upravnog postupka, upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka, djelovodnik predmeta i akata, djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu),
- združivanje akata,
- dostavljanje predmeta i akata u rad (interna dostavna knjiga, prijam i otprema računa),
- rad zaposlenika ovlaštenih za rješavanje predmeta i akata (prikupljanje podataka, sastavni dijelovi službenog akta, vraćanje riješenih predmeta u pisarnicu),
- razvođenje akata i predmeta,
- rokovnik predmeta,
- otpremanje pošte (način otpremanja pošte, knjiga otpreme pošte putem kurira i knjiga otpreme pošte putem pošte).

(2) Arhivsko poslovanje

- arhivski poslovi tijela uprave (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata, vođenje i korištenje arhivske knjige, uvjeti za čuvanje registracijskog materijala i arhivske građe, lista kategorija registracijskog materijala s rokovima čuvanja, postupak odabiranja arhivske građe iz registracijskog materijala i način primopredaje arhivske građe mjerodavnom arhivu).

(3) Pečati tijela vlasti

- pečati tijela vlasti (namjena, oblik, sadržaj, izrada, čuvanje i uporaba, evidencije, nestanak i izrada novog umjesto nestalog pečata).

b) *Pravna vrela*

- Odluka o uredskom poslovanju ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/01 i 29/03),
- Naputak o načinu vršenja uredskog poslovanja ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 15/03),
- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98 i 14/03),
- Naputak o načinu izrade, čuvanja, vođenja evidencije i uništavanja pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 22/98).

NAPOMENA: Do donošenja provedbenih akata neće se ispitivati gradivo vezano za arhivsko poslovanje.

III - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA VJEŽBENIKE I ZAPOSLENIKE I DRUGE OSOBE SREDNJE ŠKOLSKE SPREME

5. Program stručnog ispita za vježbenike i zaposlenike srednje školske spreme iz državnih tijela uprave i drugih državnih institucija u okviru predmeta iz točke IV. Odluke o stručnom ispitu, sadrži sljedeće gradivo i pravna vrela, i to:

1) Osnove ustavnog sustava

a) Gradivo

Ustavni sustav BiH prema Ustavu BiH (Opći okvirni sporazum za mir u BiH -Aneks 4.), koji obuhvaća:

- Ljudska prava i osnovne slobode (Ljudska prava i katalog prava),
- mjerodavnost institucija BiH,
- Parlamentarna skupština BiH (Dom naroda i Zastupnički dom-sastav i način izbora),
- Predsjedništvo BiH (izbor, mandat i ovlasti),
- Vijeće ministara BiH (sastav, izbor i ovlasti).

b) Pravna vrela

- Ustav BiH (Opći okvirni sporazum za mir u BiH -Aneks 4).

2) Osnove uprave BiH

a) Gradivo

(1) Osnove uprave BiH

- poslovi tijela uprave (provođenje utvrđene politike i izvršavanje zakona i drugih propisa, obavljanje upravnog nadzora, donošenje provedbenih propisa, predlaganje i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva, odgovaranje na pitanja tijela zakonodavne vlasti),
- odnosi tijela uprave prema ombudsmanima,
- odnos tijela uprave prema strankama (građanima i drugim strankama),
- pravilnik o unutarnjem ustrojstvu tijela uprave (sadržaj i način donošenja).

(2) Tijela uprave i upravne organizacije

- osnivanje i vrste državnih tijela uprave i upravnih organizacija,
- upravljanje tijelima uprave i upravnim organizacijama (ministar i njegov zamjenik-imenovanje i ovlasti),
- direktor i zamjenik direktora upravne organizacije,
- rukovodeći državni službenici u tijelima uprave i upravnim organizacijama,
- propisi i drugi akti tijela uprave i upravnih organizacija.

b) Pravna vrela

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02).

3) Upravni postupak

a) Gradivo

(1) Upravni postupak

(a) Opće odredbe

- komuniciranje tijela i stranaka (podnesci, pozivanje i zapisnik),
- dostava (način dostave, posredna i obvezna osobna dostava),
- rokovi (vrste i računanje rokova),
- troškovi postupka (troškovi tijela i stranaka i oslobađanje od plaćanja troškova).

(b) Prvostupanjski postupak

- pokretanje postupka (pokretanje postupka, izmjena zahtjeva, odustajanje od zahtjeva),
- postupak do donošenja rješenja (skraćeni postupak i poseban ispitni postupak),
- dokazivanje (isprave, uvjerenja, svjedoci, vještaci i uviđaj),
- rješenje (tijelo koje donosi rješenje, oblik i sastavni dijelovi rješenja, rok za izdavanje rješenja).

(c) Pravni lijekovi

- žalba (pravo žalbe, mjerodavnost tijela za rješavanje po žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostupanjskog tijela po žalbi, rješavanje drugostupanjskog tijela po žalbi, žalba kada prvostupanjsko rješenje nije donijeto, rok za donošenje rješenja po žalbi),
- izvanredni pravni lijekovi (samo nazivi i protiv kojih se rješenja koriste).

b) Pravna vrela

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02).

4) Radni odnosi u tijelima uprave

a) Gradivo

Radni odnosi zaposlenika u tijelima uprave i upravnim organizacijama BiH, koji obuhvaćaju:

- prijam u radni odnos (opći i posebni uvjeti za prijam u radni odnos),
- sadržaj ugovora o radu,
- ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme,
- probni rad,
- odmori i odsustva,
- zaštita zaposlenika,
- plaće i naknade,
- obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje,
- vježbenici,
- volonterski rad,
- izumi i tehnička unapređenja,
- zabrana natjecanja sa poslodavcem,
- stegovna odgovornost,
- prestanak ugovora o radu,
- prava i obveze iz radnog odnosa zaposlenika,
- stavljanje zaposlenika na raspolaganje,
- kolektivni ugovor,
- reprezentativni sindikat,
- nadzor nad primjenom propisa o radu.

b) Pravna vrela

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04).

5) Uredsko poslovanje u tijelima uprave

a) Gradivo

(1) Uredsko poslovanje

- pojam, sadržaj i značaj uredskog poslovanja,
- načela uredskog poslovanja,
- značenje pojedinih izraza u uredskom poslovanju (akt, prilog, predmet, dosije, fascikl, arhivska građa, registracijski materijal, pisarnica, arhiva),
- osnovne knjige evidencije u uredskom poslovanju,
- pojam i značaj klasifikacijskih oznaka predmeta i akata,
- primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje (signiranje) pošte, odnosno akata,
- postupak s aktima koji podliježu taksiranju,
- zavođenje akata (način i vrijeme zavođenja, prijamni štambilj),
- evidencija o predmetima i aktima (upisnik prvostupajskih predmeta upravnog postupka, upisnik drugostupajskih predmeta upravnog postupka, djelovodnik predmeta i akata, djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu),
- združivanje akata,
- dostavljanje predmeta i akata u rad (interna dostavna knjiga, prijam i otprema računa),
- rad zaposlenika ovlaštenih za rješavanje predmeta i akata (prikupljanje podataka, sastavni dijelovi službenog akta, vraćanje riješenih predmeta u pisarnicu),
- razvođenje akata i predmeta,
- rokovnik predmeta,
- otpremanje pošte (način otpremanja pošte, knjiga otpreme pošte putem kurira i knjiga otpreme pošte putem pošte).

(2) Arhivsko poslovanje

- arhivski poslovi tijela uprave (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata, vođenje i korištenje arhivske knjige, uvjeti za čuvanje registracijskog materijala i arhivske građe, lista kategorija registracijskog materijala s rokovima čuvanja, postupak odabiranja arhivske građe iz registracijskog materijala i način primopredaje arhivske građe mjerodavnom arhivu).

(3) Pečati tijela vlasti

- pečati tijela vlasti (namjena, oblik, sadržaj, izrada, čuvanje i uporaba, evidencije, nestanak i izrada novog umjesto nestalog pečata).

b) Pravna vrela

- Odluka o uredskom poslovanju ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/01 i 29/03),
- Naputak o načinu vršenja uredskog poslovanja ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 15/03),
- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98 i 14/03),
- Naputak o načinu izrade, čuvanja, vođenja evidencije i uništavanja pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 22/98).

NAPOMENA: Do donošenja provedbenih akata neće se ispitivati gradivo vezano za arhivsko poslovanje.

IV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

6. Ovaj program stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".